

Ku hundza emisaveni ka Khale ka Holobye Pravin Gordhan, Muyimeri wa Vukorhokeri bya Mfumo

Tshwane, 13 Ndzati 2024 – Namuntlha i siku ra ku tsana lokukulu na ku hundza emisaveni ka murhandziwa Khale ka Holobye Pravin Gordhan, loyi a tivekaka tanihi "PG" eka votala va hina, murhangeri wo hlamarisa loyi ku hoxa xandla eka Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) na rixaka ra hina swi nga ta tsundzukiwa eka rixaka leri taka.

"Ku hoxa xandla ka Pravin Gordhan ku nge twisisiwi hi ntiyiso no amukeriwa hi mamiliyoni ya vaaki va Afrika-Dzonga. Eka hina hi nga va na nkateko wo tirhela ekusuhi na yena, no n'wi tiva swinene, hi ta va hi dyondzile leswaku i wanuna loyi a tinyiketeleke hi ntiyiso ku hoxa xandla eku cinceni ka nkoka wa vutomi bya vaaki va Afrika-Dzonga," a ku ri ku tsundzuka ka Khomixinara Ed Kieswetter loko Pravin Gordhan a thoriwile tanihi Holobye wa Timali hi 2009.

Tanihi Khomixinara wa SARS ku sukela hi 1999 - 2009, a ku ri PG loyi a ngeniseke no chumayila vhangeli ya mhaka ya leswaku SARS yi kona ku tirhela Tirhelovutinyiketeri byo kotisa mfumo ku aka mfumo lowu nga na vuswikoti wa xidemokirasi lowu hlayisaka nkulo wa nkarhi wo leha wa ikhonomi na nhluvukiso wa swa vanhu eka ntsakelo na mahanyelo ya vaaki hinkwavo va Afrika-Dzonga. A ku ri yena loyi a vekeke nhlango eka ndlela leyi ya ha letelaka no hi hlohotela namuntlha naswona leyi nga ta ya emahlweni eka malembekhume lama taka. PG, a ri, handle ko kanakana, loyi a anakanyeke no andlala masungulo eka Vulawuri bya Khasitomo na Xibalo xa Ximodeni.

Vurhangeri na vutinyiketeri bya nkarhi wo leha bya Pravin Gordhan eka vukorhokeri bya mfumo swi siyile mfungho wa nkarhi wo leha eka vundlalalano bya ikhonomi bya Afrika-Dzonga. Tanihi xirhokulu eka SARS, u ve nhenha eka tipholisi na mivumbo hi vuntshwa leswi tiyiseke vandla, ku ri cincela eka vukorhokeri bya xibalo lebyi xiximiwaka misava hinkwayo. Nkarhi wa yena wu funghiwele hi ku tinyiketela lokukulu eka xindzhuti, mfumo wa kahle, na vutihlamuleri, ku tiyisisa leswaku SARS yi va phuphu ya matimba eka rihanyu ra tiko ra swa timali.

Ku tlula ntirho wa yena wa nkoka eka SARS, u tirherile Afrika-Dzonga hi xiyimo xa le henhla eka swivandla swo hambanahambana swa vurhangeri, ku katsa na Holobye wa Timali, Holobye wa Timhaka ta Xintu na Ntirhisano wa Mfumo na Holobye wa Mabindzu ma Mfumo, laha vutinyiketeri na xivono xa yena swi leteleke tiko eka mikarhi yo tlhontlha. Vutinyiketeri bya yena bya vutomi hinkwabyo byo aka vaaki va nene no lulama eka hinkwavo byi ta ya emahlweni byi hlohotela rixaka leri taka ra vatirhelamfumo na varhangeri.

"Ndzi ta n'wi tsundzuka tanihi mulweri wa va vanhu loyi a tinyiketeleke loyi a nyikeleke vutomi bya yena eka ku lwa nyimpi na antswiso wa swiyimo swa vaaki va Afrika-Dzonga enkarhini lowu a hi ri emavokweni ma nsimbhi ma ku lawuriwa ka Mfumo hi mavandla ma

le tlhelo, a ku ri PG loyi a yimeleke vululami na ndzinganano a nga chavi. U vulavurile hi ku titshemba mayelana na khumbeko wa yena wo enta naswona a nga hlayelangi hakelo yo hlamarisa eka yena na ndyangu wa yena." ku vurile Khomixinara Kieswetter.

Hi dzila ku lahlekeriwa ka xirhandzatiko xa ntiyiso, mulweri wa vanhu na murhangeri wa vufambisi. PG a ri muhlohloteri wa vutomi hinkwabyo, nhenha yo lwa nyimpi, loyi a lweke na xihlawuhlawu a nga wisi, eka ndhawu ya mfumo na le ka vundlalelano bya le hansi. Endzhaku ka 1990 a ri mutshamaxitulu wa mfumo lowu cincaka na xiphemu xa mijikajikisano ya CODESA. Ndzhaka ya yena yi ta ya emahlweni yi letela SARS na Afrika-Dzonga eka rendzo ra yena ra mfumo wa vunene na vululami bya swa ikhonomi.

Mianakanyo na swikhongelo swa hina swi na nsati wa yena Vanitha na vana va yena va xisati Anisha na Priyesha, ndyangu wa yena wo engetelela na vanghana lava tokoteke rirhandzu na vunghana bya yena, na hinkwavo lava vutomi bya vona byi nga khumbiwa hi vurhangeri bya yena bya xivono na vukorhokeri bya mfumo lebyi tinyiketelekeke.

Vaaki va Afrika-Dzonga va tshama va nkhenisa eka ku tinyiketela ko kala ku tiehleketelela na vukorhokeri bya nkarhi wo leha. Pravin Gordhan u tshame a ri nhenha ya vukarhi eka vululami ku fikela emakumu. Moya wa yena a wu wisi hi ku rhula.

"Ha khensa, Pravin, hamba kahle!"

Mayelana vuxokoxoko hi xitalo tihlanganise na SarsMedia@sars.gov.za